

Вітомська Н. М.,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри італійської і французької філології та перекладу
Київського національного лінгвістичного університету

Гольцова М. Г.,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземної філології і перекладу
Національного університету біоресурсів і природокористування України

ПЕРЕКЛАД ОКАЗІОНАЛІЗМІВ У ФРАНЦУЗЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ВЕРСІЯХ «СРІБНОГО КРІСЛА» К.С. ЛЬЮІСА

Анотація. У статті репрезентовано особливості перекладу авторських okazіonalіzmів у книзі «Срібне крісло» Клайва Стейплза Льюїса. Актуальність наукової розвідки зумовлена наявністю okazіonalіzmiх лексичних одиниць у художній літературі, що зумовлює необхідність їхнього перекладу та інтерпретації. Okazіonalіzmi розглядаються як унікальні індивідуально-авторські новотвори, які роблять текст стилістично виразнішим. Використання досліджуваних одиниць пояснюється низкою лінгвістичних та екстралінгвістичних причин, а саме: прагненням автора урізноманітнити художній стиль новими незвичними виразами, більш влучно та лаконічно передати назви, поняття, стани, відчуття.

Чимала кількість авторських неологізмів-okazіonalіzmів входять у мову з творів художньої літератури, що спонукає мовознавців до детального їх вивчення та аналізу. Переклад авторських okazіonalіzmів є одним із найскладніших завдань для перекладача художньої літератури, адже лексичні одиниці не мають усталених відповідників у цільовій мові, вони є носіями унікального авторського світобачення. Адекватне відтворення okazіonalіzmів вимагає особливих перекладацьких прийомів, здатних зберегти оригінальність першотвору. Серед останніх виокремлено калькування, модуляцію, адаптацію, компенсацію, голофразис. У статті наведено приклади ефективного застосування таких підходів, які дозволяють зберегти стилістичну своєрідність тексту оригіналу та передати експресивність розглянутих новотворів.

Результати дослідження показують, що okazіonalіzmi виконують не лише номінативну, а й стилістичну, гумористичну та художньо-естетичну функції, що створює унікальну атмосферу фентезійного світу Нарнії. Обрані тактики перекладу адекватно передають авторський задум, водночас зберігаючи культурно-мовну специфіку. Перспективи подальших досліджень пов'язані з інтеграцією різних підходів щодо аналізу okazіonalіzmів у художній літературі.

Ключові слова: художній переклад, okazіonalіzm, прийом перекладу, калькування, модуляція, адаптація, компенсація, голофразис.

Постановка проблеми. Сучасний літературний процес демонструє безпрецедентну гнучкість мови, зокрема в аспекті словотворення. Авторські неологізми, відомі як okazіonalіzmi, не лише відображають індивідуальне світобачення письмен-

ника, а й створюють нові виклики для перекладачів. Унікальність таких лексичних одиниць полягає у їхній контекстуальності та національно-культурній маркованості, що робить їх переклад надзвичайно складним завданням. Адекватне відтворення okazіonalіzmів у перекладах потребує глибокого розуміння мовних і культурних нюансів, а також творчого підходу до художнього перекладу.

Актуальність зазначеної теми зумовлена необхідністю дослідження перекладацьких прийомів при перекладі okazіonalіzmів з англійської на українську мову та з англійської на французьку мову.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зважаючи на багатофункціональність й актуальність okazіonalіzmів, все більше науковців присвячують їм свої дослідження. Неузалежно індивідуально-авторське словотворення було в центрі уваги дослідження Ж. Колоїз [1]. Голофразис як спосіб okazіonalіzmiх словотворення в англійській та французькій мовах розглянено в працях М. Гольцової і Н. Вітомської [2; 3]. К. Никитченко вивчала перекладознавчий аспект okazіonalіzmів в соціальних мережах [4]. С. Маслова розглядала експлікацію як спосіб збереження культурної складової неологізмів в англо-українських перекладах [5].

Метою цієї статті є дослідження перекладацьких прийомів та особливостей відтворення авторських неологізмів (okazіonalіzmів) у художньому перекладі на прикладі твору Клайва Стейплза Льюїса «Срібне крісло».

Виклад основного матеріалу. Okazіonalіzmi – це індивідуально-авторські слова, вжиті для вираження унікальних номінацій – явищ, ідей, речей, емоцій – у конкретному контексті. Вони зазвичай не входять до загальноновживаного словника і стають зрозумілими в межах твору чи ситуації, де використовуються.

Тактики перекладу – системно-організовані сукупності перекладацьких операцій, які спрямовані на вирішення конкретних задач у процесі перекладу. Такі дії дозволяють обирати формальні чи смислові характеристики мовних одиниць для адекватного відтворення їх у цільовій мові. Основними тактиками перекладу повісті Клайва Стейплза Льюїса «Срібне крісло» є модуляція, калькування, адаптація, компенсація, використання голофразису.

Модуляція, або смисловий розвиток – це метод контекстуальної заміни, коли в перекладі використовується слово чи

словосполучення, значення якого є логічним розвитком значення слова чи словосполучення, що перекладається. Наприклад, у творі «Срібний трон» Льюїса ми бачимо цікавий приклад okazionalizmu «несусвіт'яни», який виник при перекладі з англійської наступного уривку: «...so I shall say as little as possible about Jill's school, which is not a pleasant subject. It was Co-educational, a school for both boys and girls, what used to be called a "mixed" school. Some said it was not nearly as so **mixed the minds of the people** who ran it. These people had the idea that boys and girls should be allowed to do what they liked.» – «Скажу тільки, що школа та була з тих, що звуться сумісно-освітніми, тобто там навчалися разом хлопчики й дівчатка, хоча деякі вважали такі школи **несумісними з освітою**, а викладачів у таких школах прозивали не освітянами, а **«несусвіт'янами»**. Річ у тому, що у своїй діяльності **«несусвіт'яни»** трималися таких поглядів...» У французькому перекладі маємо вказівний прикметник «ці» в препозиції до іменника «люди» підсилений через дефіс часткою «là» – «от»: «**Ces gens-là**» (ці от/ось такі недОвчИтелі (тут переклад наш. – Н.В., М.Г.).

Лексична одиниця «несусвіт'яни» передає негативну оцінку автором роботи вчителів такої-от школи, підкреслюючи їхню безвідповідальність, відсутність реакції й контролю, заохочення булінгу та всездозволеності. В оригіналі вислів «mixed the minds of the people» є доволі обтічним, не різким, в українському ж варіанті перекладацький прийом модуляції звучить набагато емоційніше. Культурно-релевантне забарвлення лексичної одиниці «несусвіт'яни» викликає асоціації з певними рисами, що не відповідають традиційним уявленням про освіту та є несумісними з вихованням дітей. Французький переклад наголошує на байдужості вчителів, явищі булінгу та чварах у шкільному середовищі, що в іншій школі навряд чи толерувалося би: «*Mais pas dans cette école-là... Ces gens-là...*» (ці недОвчИтелі на практиці допускали, що дітям не потрібно ні в чому перечити, а навпаки – дозволяти робити все, що заманеться: «...s'étaient mis en tête qu'on devrait laisser les enfants faire ce qui leur plaisait»). Частка **là** написана через дефіс як ми знаємо, додає іменникові оціночного, а саме пейоративного, зневажливого значення, у цьому випадку стосовно такої школи й оттакіх наставників дітей.

У цьому ж уривку цікавим є переклад лексичної одиниці «co-educational», яка відтворена українською «сумісно-освітні». Префікс «co» вказує на певну дію, що виконується спільно (тут: спільне виховання). У цьому прикладі використано калькування – буквальний переклад структури чи частин слова з адаптацією до цільової мови. При перекладі okazionalizmu «co-educational» за допомогою калькування «сумісно-освітні» з'являється іронія, яка далі підсилюється реченнями, що містять гру слів «несумісними з освітою», «несусвіт'янами», або «недОвчИтелями» – людьми, які недовчені, але чомусь працюють у школі.

Ще одним прикладом модуляції є переклад українською словосполучення *UNDER ME*, (у французькому перекладі це також калька «*En dessous de moi*», дослівно «те, що знаходиться нижче від мене») – ПІД ЗЕМЛЕЮ. В оригіналі фраза *UNDER ME* дослівно означає «піді мною», однак така конструкція може звучати дещо незрозуміло. Перекладачі вирішили змінити перспективу, вживши ПІД ЗЕМЛЕЮ, що точніше передає та навіть виявляє прихований есхатологічний сенс – потойбіччя, пекло. Таким чином, переклад не лише зберігає семантику оригі-

налу, але й краще адаптований до української мови, роблячи текст зрозумілим читачеві. Такий прийом є досить поширеним у художньому перекладі, оскільки дозволяє зберегти загальну ідею, навіть якщо форма зазнає певних змін.

У якості французького відповідника цієї лексичної одиниці зустрічаємо в тексті різноманіття варіантів: *le Monde-Souterrain, le royaume des Profondeurs, la mer Sans-Soleil, les terres Superficielles, une très faible profondeur sous l'herbe, l'ultime profondeur de la terre, les tréfonds de la terre* – підземний світ, царство тіней, земних глибин і навіть море, над котрим ніколи не сходить сонце тощо, справжній, фізично відчутний світ грішників. Контекст, у якому вжиті ці okazionalizmi, не залишає у читача сумнівів щодо переносного і символічного значення, на перший погляд, конкретного прийменника локалізації та його контекстуальних варіантів, наведених вище.

Водночас антонімічний прийменник локалізації *En* вжито у поєднанні з прикметником «високий – Haut». Усі голофразисні конструкції відсилають нас до Канту Расіна «*Verbe égal à Très-Haut*» – «Всевишній»), а саме: «*Des gens du Monde-d'En-Haut, dans le Monded'En-Haut Ces bêtes viennent du Monde-d'En-Haut, Bienvenue à vous du Monde-d'En-Haut, ce pays d'En-Haut. de Monde-d'En-Haut i навіть du pays Vraiment-Profond*» – це не що інше, як нагадування про предвічний замисел Бога про людину – вийти за межі своєї тілесності, не співпадати з людською ушкодженою первородним гріхом природою і наблизитись до небесного Творця за подарованою Ним благодаттю.

Адаптація – це один із ключових прийомів у перекладознавстві, що полягає в пристосуванні тексту до культурних, мовних та регіональних особливостей цільової аудиторії. Цей метод дозволяє зробити переклад менш штучним та зрозумілішим читачеві. Адаптація є особливо актуальною у художньому перекладі, де важливо передати не лише зміст, а й атмосферу, стилістику та культурний підтекст оригіналу.

Фрази «*Oh la, la!*», «*Ups-a-daisy*», і «*There's a duck*» адаптовані до українського контексту, оскільки прямий переклад міг би бути незрозумілим або втратити експресивність. Наприклад: «*Oh la, la!*» → «*Оце так-так!*» – адаптовано як вигук здивування. «*Ups-a-daisy*» → «*Ось воно якечки!*» бачимо заміну на український вигук, що звучить невимушено. «*There's a duck*» замінено перифразою, що вдало передає інтонацію нібито «ніжного» замилювання → «*Ах, ти ж моя качечко!*». У перекладі ж французькою маємо: «*Oh ! là, là ! Allez, hop!*», «*En voilà un petit lapin!*»

Розгляньмо приклади застосування адаптації при перекладі таких okazionalizmів як *Marsh-wiggle* (переклад – Трясогуз), *Earthmen* (переклад – земляки). *Marsh-wiggle* є неологізмом, створеним Льюїсом для опису фантастичних істот, що мешкають на болотах, зокрема персонажа Простоквака. Оригінальне слово поєднує два елементи: *marsh* (болото) і *wiggle* (рухатися, хилитися), створюючи образ химерної істоти. Застосований в українському перекладі метод адаптації, а саме назва *Трясогуз* завдяки своїй фонетичній і семантичній природі влучно трактує цей образ і повністю розкриває задум автора.

Okazionalizm *Earthmen* та його переклад *земляки* є результатом адаптації з елементами творчого підходу. *Earthmen* означає «люди землі» або «тілесні». Проте слово *земляки* створює ефект наближення до стилістики української мови, переклад містить дещо зневажливий відтінок, що підкреслює їхню

належність до підземного світу та тісний зв'язок із земним, плотським, тлінним. Цікавим є факт, що *землюки* пишуться з маленької літери в українському перекладі, тоді як в оригіналі лише з великої. Це також є адаптацією, що посилює стилістичну різницю між англійською та українською мовами. Можемо стверджувати, що французький варіант цього окаліоналізму – це змодульований вислів: *cent hommes de la terre en armes, ses hommes de la terre*, який вказує, поміж іншим, на велике число цих пропадаючих істот.

Master Glimfeather – *Пан Сизокрил* – це вигадане ім'я, зоопоедонім, на позначення мудрого совиця в країні Нарнії. Лексична одиниця *Glimfeather* складається зі слів *glim* (світло, мерехтіння) і *feather* (перо). Переклад імені як *Пан Сизокрил* є яскравим прикладом адаптації, оскільки «пан з мерехтливим пером» відповідає українському слову *сизокрилий*. Такий вибір не лише зберігає поетичність і атмосферу оригіналу, але й підкреслює природну мудрість і поважність персонажа, що є типовим для образу сови в багатьох культурах.

Окаліоналізм *Underland* перекладено методом калькування з адаптацією як *Підляндія*. Буквально *Underland* означає «підземний світ», але для збереження стилістики й образності було використано адаптовану назву *Підляндія*. Назва звучить природно для українського читача, оскільки використовує типові для мови суфікси, що часто зустрічаються у власних назвах, як-от: Фінляндія, Ірландія, Гренландія. Французький переклад не лише відтворює буквально значення, але й додає певного есхатологічного забарвлення, створюючи відчуття того світу, який знаходиться під поверхнею землі – потойбіччя, пекла: «*Je suis le gouverneur des marches du Monde-Souterrain, et j'ai à mes côtés cent hommes de la terre en armes. Dites-moi vite qui vous êtes et ce que vous cherchez dans le royaume des Profondeurs. Beaucoup tombent ici et bien peu retournent dans la lumière du soleil. On dit qu'il se réveillera à la fin du monde.*»

Окаліоналізм *Overland* символізує поверхню землі, яка протиставляється підземному світу *Underland*. *Overland* в українському перекладі передано як *Білий світ*. Такий варіант є адаптацією, що спирається на усталений вираз української мови. *Білий світ* не лише позначає простір на поверхні, але й має додаткове метафоричне значення – ясний, відкритий світ, де панує Вічне Світло і Вічне Життя, на відміну від темної й похмурої *Підляндії*.

Ще одним важливим прийомом перекладу є **компенсація**, яка полягає у відновленні втраченої під час перекладу інформації шляхом перенесення її до іншої частини тексту, використовуючи засоби, що забезпечують збереження смислового та емоційного впливу оригіналу. Основні прийоми компенсації включають гру з римованими фразами та звуковими повторами, іронічні зауваження й перебільшення, ономатопею, голофразис, стилістичні повтори.

Розгляньмо, уривок з твору та його переклад, де використано прийом компенсації: «*The girl's called Jill,*» said the Owl, as loud as it could. – «*What's that?*» said the Dwarf. – «*The girls are all killed! I don't believe a word of it. What girls? Who killed 'em?*» – «*Only one girl, my lord,*» said the Owl. «*Her name is Jill.*» – «*Speak up, speak up,*» said the Dwarf. «*Don't stand there buzzing and twittering in my ear. Who's been killed?*» – «*Nobody's been killed,*» hooted the Owl. – «*Who?*» – «*NOBODY.*»

Наведемо переклад цього уривку українською: «*Мала каже, начебто її звать Джил! – гучно виголосив пугач.*» –

«*Скаржиться, що її хтось мало зо світу не зжив?* – здивувався гном.» – *Та не зжив, а то малу звати Джил!* – «*Удружив та мало не з'їв? І хто ж це міг бути?*» – «*Це маленька дівчинка, а зуть її Джил!*» – «*Це я й без вас бачу! Ви тут не белькотіть собі під дзьоб, а скажіть-но прямо: кого з'їли?*» – «*Ніхто нікого не з'їв!* – уже не пропущував, а прокрякав пугач.» – «*Не з'їв хто кого?*» – «*Ні-хто ні-ко-го!*»

Цілком логічно, що фонетично однаково відтворити гру слів навряд чи можливо, оскільки римованих слів з подібними фонемами «*Jill*» і «*killed*» в українській мові немає. Перекладачі, компенсуючи цю втрату, використовують інші засоби для створення комічного ефекту та передачі абсурдності діалогу.

У реченнях «*Та не зжив, а то малу звати Джил!*»; «*Удружив та мало не з'їв?*» спостерігаємо гру з римівками та звуковими повторами. Тут перекладачі використовують подібні за звучанням слова (*зжив* – *Джил* – *з'їв*), щоб передати ефект непорозуміння, закладений в оригіналі. Рими та співзвуччя замінюють втрачений фонетичний каламбур і створюють комічну плутанину слів.

Наступним прикладом компенсації є фрази «*Скаржиться, що її хтось мало зо світу не зжив?*»; «*Удружив та мало не з'їв?*», де бачимо використання перекладачем іронічних зауважень, які не лише підкреслюють абсурдність ситуації, але й додають емоційності діалогу. Такі фрази звучать експресивно й підкреслюють характер гнома як буркотливого та нетерплячого персонажа, компенсуючи цим задіяну й змістовно важливу гру слів в тексті оригіналу.

За допомогою звукових ефектів та зміни тембру в голосах персонажів перекладач передає варіації тональності у репліках сови, використовуючи ономатопею: «*не пропущував, а прокрякав пугач.*» Ця зміна додає гумору, а ще надолужує стилістичною грою зі звуками втрачений фонетичний каламбур.

Ще однією тактикою, як ми вже згадували вище, є створення голофразисних конструкцій – всефраз в процесі перекладу. Голофразис – це неузальний спосіб словотворення, що полягає в зрощенні слів, виразів або речень в одну слововразу, скажімо, за допомогою дефісів. Такий прийом дозволяє передати не лише зміст, але й стилістичну або емоційну забарвленість, додаючи додаткової експресії та унікальності всьому вислову.

Власну назву *the Lady of the Green Kirtle* перекладено як *Пані-в-Зеленому* в українському перекладі та *Celle-à-la-robe-verte* – у французькому. Використання дефісів надає найменуванню цілісності, й підкреслює особливість цієї панни. Це створює антропоедонім, який відповідає оригінальному змісту, зберігаючи при цьому його символічну глибину й поетичну виразність, водночас додаючи французькому відповідникові відтінок зневажливої оцінки завдяки вказівному займенникові *celle* – *така собі*, що відсутній в оригіналі: «*Celle-à-la-robe-verte adresse ses salutations au roi des Gentils Géants et nous a envoyés, nous, les deux enfants du Sud ainsi que ce touillemarais (il s'appelle Puddlegum), pour votre festin d'Automne*» – «*Пані-в-Зеленому надсилає повелителю добрих велетнів свої вітання та направляє двох дітей та простоквака на ім'я Трясогуз до свята осені!*»

Інший приклад можна побачити у фразі: «*Tu-whooh, tu-whooh!*» said the Owl, ruffling out its feathers. – «*Хто-кого-куди-чого?*» – розвів крилами пугач. У цьому випадку голофразис допомагає відтворити специфічне звучання совиного

крику, водночас передаючи риторичний, запитальний характер вислову. Поєднання слів через дефіси створює враження ємного, динамічного вислову, додаючи комедійного ефекту цій сцені. У французькому перекладі бачимо лише збережений англіцизм: «*Tou-wouh, tou-wouh ! s'exclama le hibou en ébouriffant ses plumes*».

Збереження стилістичного прийому голофразису є особливо цінним у художніх перекладах, де важливо не лише зберегти зміст, але й передати стиль, емоції та авторське бачення. Такий підхід дозволяє адаптувати текст до мовних і культурних особливостей цільової аудиторії, збагачуючи переклад новими виразними образними засобами.

Розглянемо ще один приклад перекладу okazionalizmів, де бачимо поєднання декількох тактик перекладу, а саме: калькування, адаптації та компенсації: «*Nothing wrong with me,*» said Puddleglum. «*Not a frog. Nothing frog with me. I'm a respectablebiggle.*» – «*Зі м-м-мною усе г-г-гаразд, – Трясогуз ледь вимовляв слова. – Я не жаба, я... я... простоквакний вельмишан*».

Структура речення «*Nothing wrong with me*» – «*Зі м-м-мною усе г-г-гаразд*» зазнала адаптації через додавання подвоєння звуків («м-м-мною», г-г-гаразд), проте основний зміст передано дослівно.

Елемент калькування «*Not a frog*» – «*Я не жаба*» присутній у відтворенні основної ідеї «*я не жаба*». Хоча слово «*жаба*» є авторським okazionalizмом, воно зберігає калькований зміст. Тут відбувається трансформація граматичної та семантичної структури.

У французькому тексті маємо *le touille-marais* – той, що копошиться в болоті, без кінця рие й перериває цю трясовину, цю грузьку місцевість, що засмоктує його, як жабку сметана в жбані, і який замість шукати хоч якусь опору, аби вигулькнути на поверхню, настільки залежний від цієї твані й баговини, що обплутує й поглинає його, що вже не мислить себе поза нею і натомість опускається на всі чотири лапки : «*Ch'uis un respectouillemarais: Très bien, dit le touille-marais en se mettant à quatre pattes; Allons, gardez le moral, Pôle, lui dit le touille-marais ; — Touille-marais. Touille-marais. Un très respectable touille-marais. Respectouille...*»

Адаптація допомагає наблизити текст до культурних, мовних чи стилістичних особливостей мови перекладу. Таким чином, перекладачі у найменуванні Простоквака – «*respectablebiggle*» – використовують okazionalizми «*простоквакний вельмишан*» в українському перекладі чи «*respectouillemarais*» у французькому. Ці варіанти перекладу передають стиль, гумор і зміст оригіналу, зберігаючи ониматичний елемент «квак».

Okazionalizm «*вельмишан*» у вдало віднайденому оксимороні передає комічну самовпевненість цього персонажа, як і кожного, хто над усе поважає «своє болото». Творче okazionalne словотворення працює як засіб компенсації: замість буквального перекладу передані художньо-стилістичні особливості тексту. У перекладі цього уривку спостерігається органічне поєднання кількох тактик. Модуляція й адаптація забезпечують передачу сенсів та стилю оригіналу, а вдалих словотвір у поєднанні з компенсацією лише додають виразності та комічного ефекту, максимально споріднюючи тексти перекладу й оригіналу за звучанням. Це приклад гнучкого підходу, де різні тактики працюють разом

у створенні характеру персонажа, оригінально передаючи гумор та гру слів.

Висновки і перспективи. Okazionalizmi є важливим елементом мовної творчості, що відображають індивідуальний стиль автора та додають тексту унікального стилістичного забарвлення. Аналіз перекладу okazionalizmів у фентезійній повісті К.С. Льюїса «Срібне крісло» демонструє складність та багатогранність цього процесу. Для збереження авторського задуму й адаптації до мовних та культурних особливостей перекладачі використовують різноманітні тактики: модуляцію, калькування, адаптацію та компенсацію, які сприяють адекватному відтворенню змісту та стилю оригіналу, водночас зберігаючи і забезпечуючи емоційний вплив тексту на читача.

Застосування цих тактик у перекладі однієї з «Хронік Нарнії» демонструє низку викликів, пов'язаних з okazionalizмами, що їх долають перекладачі, створюючи лексичні відповідники й зберігаючи стилістичну оригінальність твору. Використання адаптації та компенсації дозволяє відтворити гумористичні, культурологічні та емоційні нюанси, притаманні авторському тексту. У результаті, тексти перекладів збагачують українську та французьку мови новими образними виразами та найменуваннями (зоопонімами й антропонімами), що сприятиме популяризації творів Льюїса серед читачів.

Подальше вивчення перекладу авторських okazionalizmів відкриває широкий простір для лінгвістичних і перекладознавчих досліджень. Одним із ключових напрямів є аналіз взаємозв'язку між okazionalizмами та культурно-лінгвістичним контекстом твору. Особливо актуальним є дослідження способів адаптації okazionalizmів у різних мовах із урахуванням специфіки кожної культури, що сприятиме розвитку міжкультурної комунікації. Перспективним напрямом є розробка універсальних стратегій перекладу okazionalizmів, які б забезпечили максимальне збереження стилістики та змісту оригіналу.

Література:

1. Колоїз Ж.В. Неузале словотворення: монографія. Кривий Ріг : НПП Астерікс, 2015. 156 с.
2. Holtsova M.G., Vitomska N.M. Holophrastic constructions in English and French fiction. *Міжнародний філологічний часопис*. Вип.13(4) ч. 2, 2022 р. С. 6–16.
3. Goltsova M. Holophrastic constructions as a means of occasional word formation in English popular fiction. *Cogito. Multidisciplinary research journal*, XIII, no.1/March, 2021. P. 132–145.
4. Никитченко К.П. Okazionalizmi в соціальних мережах: перекладознавчий аспект. *Філологічні Студії*, Випуск 17. Том 2. 2021. С. 88–92.
5. Маслова С.Я. Експлікація як спосіб збереження культурної складової неологізмів в англо-українських перекладах. *Львівський філологічний часопис*. 2020. № 7. С. 67–70.

Vitomska N., Goltsova M. Translation of occasionalisms in the French and Ukrainian versions of *The Silver Chair* by C.S. Lewis

Summary. The article deals with the study of the translation of authorial occasionalisms in *The Silver Chair* by C.S. Lewis. The primary focus is to compare the Ukrainian and French equivalents to the original units in the selected text. The relevance of this study arises from the occurrence of unique lexical units in literary texts, requiring their accurate translation or interpretation. Such expressions can be attributed to linguistic and extralinguistic motivations, including the author's intent

to enrich the literary style with innovative and distinctive elements or to convey concepts, names, emotions, and states with greater precision and brevity.

Occasionalisms are considered unique, individual authorial neologisms, mainly used only once, sometimes recurring, that enhance the stylistic expressiveness of a text. Due to the lack of established equivalents in the target language, interpreting these units presents a highly complex challenge, requiring the translator to employ creative strategies and tactics. Among these, calquing, modulation, adaptation, compensation, and holophrasis are highlighted. The article provides examples of the effective application of these techniques, which preserve the stylistic uniqueness of the original text and convey the expressiveness of the occasionalisms under study.

The results of the research show that occasionalisms serve not only nominative but also stylistic, humorous, and aesthetic

functions, creating a unique atmosphere in the fantasy world of Narnia. The use of adaptation and compensation makes it possible to convey the cultural and emotional nuances inherent in the author's text. As a result, the translated texts enrich both the Ukrainian and French languages with new figurative expressions and names (zoopoetonyms and anthropoetonyms), which will contribute to the popularization of Lewis's works among readers.

The chosen strategies and tactics of translation adequately convey the author's intent while maintaining the cultural and linguistic specificity of the text. Prospects for further research involve integrating various approaches to the analysis of occasionalisms in literary works.

Key words: literary translation, occasionalism, translation techniques, calquing, modulation, adaptation, compensation, holophrasis.